

УДК 330.341.2+378.014:02](477)

Ірина Черняк,

ORCID 0000-0003-3890-6070,

кандидат наук і з соціальних комунікацій, провідний науковий співробітник,

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»,

вул. Шевченка, 8, Переяслав, Київська обл., 08400, Україна

e-mail: bakumenko13@i.ua

БІБЛІОТЕКИ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Мета роботи – визначити законодавче підґрунтя діяльності бібліотек освітніх закладів в умовах регіональної політики. **Методологія** статті базувалася на застосуванні сукупності спеціальних методів дослідження (порівняльний, ретроспективний) та загальнонаукових (аналізу, синтезу, узагальнення та аналітико-синтетичного опрацювання інформації). **Наукова новизна** роботи полягає у розширенні уявлень щодо нормативно-правового забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії на регіональному та міжрегіональному рівнях, організації галузевого та міжгалузевого співробітництва бібліотек із застосуванням новітніх технологій. **Висновки.** Здійснене дослідження дозволяє констатувати, що в умовах формування інформаційного суспільства та становлення суспільства знань функції бібліотек, їхнє місце у системі наукової, освітньої та культурної інфраструктури суспільства зазнали кардинальних змін, що віддзеркалила система нормативно-правових актів міжнародного та національного рівнів. На сучасному етапі Українська держава особливу увагу приділяє сприянню реалізації потенціалу розвитку наукового напрямку закладів вищої освіти на основі оцінювання динаміки показників наукового, науково-освітнього, науково-технічного та інноваційного рівнів, визнання наукових досягнень ЗВО, перспектив пріоритетних напрямів розвитку наукової, технічної та інноваційної діяльності.

Ключові слова: бібліотека, інформаційний простір, суспільство знань, інтеграція, взаємодія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. За останні десятиліття уявлення про функції бібліотек, їхнє місце у системі наукової, освітньої та культурної інфраструктури суспільства зазнали кардиналь-

них змін [4]. Сучасний етап пов'язаний із широкомасштабним упровадженням інформаційних технологій і глобального інформаційного середовища – Інтернету. Отже, чільна місія бібліотек – забезпечення вільного і необмеженого доступу до затребуваної користувачем інформації та збереження документальних джерел як матеріальної пам'яті людства.

Глобалізаційні впливи на освіту породжують підвищення вимог до якості та оперативності інформаційного забезпечення. Ця тенденція характеризується посиленням потреб у забезпеченні доступу до світових інформаційних ресурсів та необхідністю ефективної інтеграції результатів вітчизняних досліджень у консолідований інформаційний простір. Сучасні інтеграційні процеси, тенденції до тіснішої взаємодії та об'єднання освітніх закладів в Україні фундаментальними завданнями в умовах формування інформаційного суспільства [18] та становлення суспільства знань [2] виокремлюють: продуктивну реалізацію конкурентних переваг на ринку освітніх послуг, підвищення якості підготовки фахівців, розвиток та підтримку культури вітчизняних наукових шкіл із повноцінним упровадженням результатів їхньої діяльності на вітчизняний та світовий ринки. Саме ці орієнтири є надзвичайно актуальними для української освіти та назрілими щодо формування єдиної ресурсної платформи інформаційного забезпечення освіти в умовах регіону як особливого складника освітньо-науково-культурного регіонального простору. Саме це спонукає бібліотеки освітніх закладів закріпити своє місце в інформаційній інфраструктурі громади [13] і. Тому питання місця і ролі бібліотек освітніх закладів, їхньої взаємодії та кооперації, співпраці та інтеграції в єдину регіональну та міжрегіональну систему є надзвичайно актуальними у науково-теоретичному і практичному аспектах.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Регіональні стратегії, інформаційно-комунікаційна взаємодія на регіональному та міжрегіональному рівнях, організація галузевого та міжгалузевого співробітництва бібліотек із застосуванням новітніх технологій розглядалися О. Башун, Т. Вилегжаниною, Є. Корніловою, І. Лобановською, О. Мар'їною, В. Попиком, П. Роговою, Л. Самчук і Н. Лисицею, Т. Ярошенко та іншими теоретиками і практиками бібліотечної справи.

П. Рогова [20] ґрунтовно висвітлила концептуальні засади створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу бібліотек освітніх за-

кладів на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як єдиного вікна доступу до освітніх ресурсів, завдяки чому інтенсифікується науково-дослідна робота, навчально-виховний процес у вітчизняній освітній сфері. У роботі Л. Самчук і Н. Лисиці [21] аргументовано визначено найперспективнішим напрямом співпраці об'єднання бібліотек у корпорації з метою спільної скоординованої обробки масивів інформації, що дозволяє уникнути дублювання в роботі й досягнення ефективнішого результату з меншими витратами часу і зусиль. Авторами висвітлено досвід об'єднань освітянських бібліотек на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. У дослідженні І. Лобановської [8] глибоко досліджено форми співпраці бібліотек освітніх закладів та детально проаналізовано умови інтеграції їхніх ресурсів і сервісів.

Вивчення досвіду становлення бібліотечного корпоративного руху в Україні, співпраця бібліотек на основі розбудови регіональних корпоративних проєктів, визначення етапів та напрямів міжбібліотечної взаємодії на регіональному рівні репрезентовано у роботах О. Мар'їної [9; 10]. Створення єдиного освітнього інформаційно-бібліотечного простору в Україні передбачає організацію бібліотечного обслуговування на базі впровадження сучасних інформаційних технологій, які дозволяють колективне створення й одночасне використання спільних ресурсів. Є. Корнілова [6, с. 11] наголошує, що таке об'єднання можливе за кількох умов, зокрема: створення логічної мережі, що поєднувала б бібліотеки; розроблення нормативно-методичного забезпечення співпраці бібліотек при створенні спільних розподілених ресурсів і їх використанні; гармонізації міжнародних стандартів при створенні інформаційних ресурсів і доступу до них; використання єдиного програмного забезпечення у спільній роботі бібліотек.

Корпоративна діяльність бібліотек вищих навчальних закладів окреслено у дослідженнях Л. Бакуменко [1], Т. Букшиної, В. Дубового, А. Земскова, Т. Колесникової [5], Т. Костирко [7]. Зокрема, Л. Бакуменко [1] визначила принципи організації корпоративної діяльності у ракурсі створення репозитаріїв бібліотек закладів вищої освіти (далі ЗВО). У дослідженні Т. Колесникової [5] ретельно студійовано питання формування кластеру як нової моделі інтеграції бібліотек ЗВО регіону, зокрема визначені його концептуальні характеристики та умови системної інтеграції в єдиний інформаційний простір регіону, розпо-

блено і представлено концептуальну схему освітньо-науково-культурного кластеру регіону. Концепти моделювання регіональної системи бібліотечно-інформаційних ресурсів закладів вищої освіти опрацьовано Т. Костирко [7].

Н. Якуніною [26] проаналізовано та представлено результати анкетування бібліотек ЗВО, яке засвідчило інноваційність напрямів співпраці регіональних бібліотек, що дозволяє розширити спектр їхньої діяльності як культурно-освітньо-інформаційних центрів.

Ми погоджуємося з думкою О. Клименко [3], що міжгалузева співпраця та бібліотечна інтеграція, яка відбувається на її основі, є процесом подолання галузевої та відомчої відособленості, виникнення й наростання спільних елементів у діяльності відомчих і галузевих бібліотечних мереж, посилення взаємозалежності бібліотек різних типів і видів.

Мета статті – визначити законодавче підґрунтя діяльності бібліотек освітніх закладів в умовах регіональної політики.

Методи дослідження. Успішній реалізації поставленої мети сприяв обраний оптимальний комплекс підходів наукового пізнання, насамперед, діяльнісний культурологічний, синергетичний та інтегративний, принципів об'єктивності, системності, комплексності та усебічності пізнання. Методологія статті базувалася на спеціальних методах дослідження (порівняльний, ретроспективний) та загальнонаукових (аналізу, синтезу, узагальнення та аналітико-синтетичного опрацювання інформації).

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні одним із основоположних напрямів розвитку людства названо якісну освіту – ключовий вектор, який було ухвалено на Саміті Організації Об'єднаних Націй (ООН) у вересні 2015 р. в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї у Нью-Йорку (США). Підсумковий документ «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [11] затвердив нові орієнтири, які включають 17 Цілей Сталого Розвитку та 169 завдань.

Україна як член ООН також приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку, адже забезпечення справедливої та всеохоплюючої якісної освіти, рівних можливостей навчання упродовж усього життя – один із 17 пріоритетів та цілей реалізації і для нашої країни [25].

На сучасному етапі особливу увагу держава приділяє визначенню потенціалу розвитку наукового напрямку закладів вищої освіти на основі оцінювання динаміки показників наукового, науково-освітнього, науково-технічного та інноваційного рівнів, визнання наукових досягнень ЗВО, перспектив пріоритетних напрямів розвитку наукової, технічної та інноваційної діяльності.

Треба зазначити, що у 2002 р. з метою визначення стратегії та основних напрямів розвитку освіти в Україні було затверджено «Національну доктрину розвитку освіти», у котрій пріоритетом розвитку освіти вказано впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у подальше вдосконалення доступності та ефективності, у тому числі через «запровадження дистанційного навчання із застосуванням у навчальному процесі та бібліотечній справі інформаційно-комунікаційних технологій поряд з традиційними» задля відтворення й нарощування інтелектуального, духовного та економічного потенціалу суспільства, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету держави на міжнародній арені [15, ст. IX].

У 2013 р. Указом Президента України було прийнято «Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.» (далі Національна стратегія). Мета документа – «підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки; забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя» [17]. Серед стратегічних напрямів розвитку освіти, зокрема, названо забезпечення доступності та безперервності освіти упродовж життя, інформатизація освіти, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки. Основні завдання Національної стратегії серед інших базувалися на випереджальному безперервному характері модернізації та розвитку освіти, гнучкому реагуванні на процеси, котрі відбуваються в Україні та світі. Наголошено, що підвищення якісного рівня освіти має спрямовуватися на забезпечення економічного зростання держави та розв'язання соціальних проблем суспільства, подальше навчання і розвиток особистості. Отже, держава Україна повсякчас декларує, що якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства.

Оновлення законодавства України у сфері освіти та її інформатизація через удосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення учасників навчально-виховного процесу – серед основних напрямів реалізації Національної стратегії. Пріоритетом розвитку освіти названо впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що удосконалюють навчально-виховний процес, гарантують доступність та ефективність освіти, забезпечують підготовку молоді до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Заходи, які держава спрямувала на забезпечення інформатизації освіти задля задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, зокрема, передбачали розвиток мережі електронних бібліотек на всіх рівнях освіти, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та забезпечення доступу закладів освіти до світових інформаційних ресурсів.

У 2020 р. на виконання Указу Президента України «Про вдосконалення вищої освіти в Україні» (від 03.07.2020 р. № 210/2020) розпочато роботу над проєктом «Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 рр.» [23]. Необхідність розробки документа викликана завершенням дії Національної стратегії, посиленням глобальних викликів, які постали перед світовою економікою на фоні пандемії, викликаній поширенням коронавірусу COVID-19, посиленням впливу ринку праці й освітніх послуг, ризиків і загроз, зафіксованих в економіці України останніх років, динамічним розвитком новітніх технологій, загострення демографічних і соціальних проблем.

З формуванням в Україні інформаційного суспільства [16], надалі – суспільства знань, висуваються нові вимоги і до засобів та методів інформаційного забезпечення їхньої роботи. Формування і функціонування електронних ресурсів у бібліотеках освітніх закладів, надання безперешкодного цілодобового доступу до них як активного компонента сучасної системи наукових комунікацій є актуальною проблемою для отримання в Україні якісної освіти. Адже саме від розповсюдження та своєчасного отримання релевантних ресурсів залежить соціально-економічний і суспільний розвиток нашої держави, її інтеграція у світове співтовариство. Ми погоджуємося з П. Рогової [20], що одна бібліотека не в змозі повноцінно сформувати потрібні користувачеві ресурси та здійснювати системну роботу з інформаційного забезпечення потреб як науковців, так і практиків. Тому, як

стверджує дослідниця, найефективнішою розбудовою подальшої роботи буде саме корпоративна діяльність, яка базується на адекватному внеску кожного з учасників у спільну роботу з подальшим використанням загальних результатів та спільних досягнень за заздалегідь встановленими правилами.

У 2003 р. було затверджено «Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України», мета якого – інтеграція інформаційного ресурсу освітянської галузі, координація діяльності мережі освітянських бібліотек МОН України та АПН України як єдиної бібліотечно-інформаційної системи для забезпечення розвитку педагогічної освіти і науки [14]. Згідно документа, мережа освітянських бібліотек – це сукупність бібліотечних закладів, об'єднаних за ознакою приналежності до галузі освіти, організаційно-методичне керівництво якими здійснюється Державною науковою педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського (далі ДНТБ України ім. В. О. Сухомлинського). Саме на цю бібліотеку було покладено завдання щодо формування галузевого національного ресурсу з педагогіко-психологічних питань і бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів, які потребують професійної інформації.

За даними статистичного збірника «Бібліотечна Україна в цифрах» у 2019 р., нараховувалося 15 462 освітянських бібліотек усіх рівнів із методичним центром ДНТБ України ім. В. О. Сухомлинського та 184 бібліотеки закладів вищої освіти державної та комунальної форм власності, робота яких координується Науковою бібліотекою імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Згідно зі Статутом, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснює «формування системи документних та електронних ресурсів Бібліотеки як галузевого наукового бібліотечно-інформаційного центру <...> й координацію та науково-методичне забезпечення функціонування мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України» [22].

Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова здійснює функції головного координаційного науково-методичного центру для бібліотек ЗВО I–IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілю м. Києва та облас-

тей України, наукові бібліотеки ЗВО педагогічного профілю III–IV рівнів акредитації – виконують на обласному рівні функції науково-методичних центрів для бібліотек ЗВО I–II рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілю у своєму регіоні.

Наукова бібліотека Університету менеджменту освіти АПН України – головний координаційний, науково-методичний центр для бібліотек обласних закладів післядипломної педагогічної освіти, Київського університету імені Бориса Грінченка, які, своєю чергою, виконують функції регіональних (обласних, міських) науково-методичних центрів для освітянських бібліотек усіх типів і видів відповідного регіону.

На бібліотеки (центри інформації) управління освіти районної державної адміністрації або районні (міські) методичні об'єднання бібліотекарів закладів освіти району покладено функцію регіонального (районного, міського) науково-методичного центру для бібліотек закладів освіти відповідного регіону (району, міста).

Нині 130 бібліотек ЗВО беруть участь у корпоративній роботі – започатковано і успішно втілюються понад 70 проєктів з впровадження прогресивних рішень у сферах науки, освіти, культури [26]. Відбулися позитивні зрушення у бібліотечно-інформаційному забезпеченні освіти і науки, зокрема, створено веб-портали та сайти бібліотек галузі, формується повноцінний галузевий інформаційний ресурс, наповнюються електронні каталоги, повнотекстові бази даних, електронні бібліотеки.

Ми погоджуємося зі словами ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктора педагогічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії вищої освіти України І. М. Шоробура: «Бібліотека навчального закладу – це особливе педагогічне середовище, котре, як соціальний інститут виконує педагогічні функції, зокрема, з одного боку, вона покликана зберігати накопичені людством знання, а з іншого, – забезпечувати доступ до них та відіграє одну з найважливіших ролей у справі освіти й самоосвіти» [24].

Необхідно наголосити, що з огляду на види бібліотек мережі [12], їхня специфіка полягає у різному юридичному статусі, матеріально-технічному, кадровому та інтелектуальному рівнях. А це, своєю чергою, перешкоджає організації ефективної спільної роботи, раціональному використанню технічного, кадрового та інтелектуального потенціалів.

Одним із дієвих засобів підвищення мотивації бібліотекарів до організації спільних проєктів на регіональному рівні є запровадження в роботу зручних комунікаційних інструментів задля залучення широкого кола бібліотечних фахівців – блог, форум, інтернет-конференція тощо. Потребує інтенсифікації процес формування принципово нових можливостей для пошуку й використання наукової інформації – за принципом «єдиного вікна» – відображення в інформаційному просторі держави освітянського сегменту інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів [19] й надання до них вільного безперешкодного доступу.

Висновки та практичне значення. Здійснене дослідження дозволяє констатувати в умовах формування інформаційного суспільства та становлення суспільства знань функції бібліотек, їхнє місце у системі наукової, освітньої та культурної інфраструктури суспільства зазнали кардинальних змін, що віддзеркалила система нормативно-правових актів міжнародного та національного рівнів. На сучасному етапі Українська держава особливу увагу приділяє сприянню реалізації потенціалу розвитку наукового напрямку закладів вищої освіти на основі оцінювання динаміки показників наукового, науково-освітнього, науково-технічного та інноваційного рівнів, визнання наукових досягнень ЗВО, перспектив пріоритетних напрямів розвитку наукової, технічної та інноваційної діяльності. Перспективу подальшого дослідження ми вбачаємо у розвитку студій щодо розроблення комунікаційних стратегій діяльності бібліотек освітніх закладів на регіональному рівні та їхньої реалізації в умовах сучасної України.

Список використаних джерел

1. Бакуменко Л. Г. *Репозитарії бібліотек вищих навчальних закладів України: принципи організації корпоративної взаємодії* : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій. Харків. держ. акад. культури. Харків, 2013. 20 с.
2. *Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання у новому тисячолітті»*: Декларація Організації Об'єднаних Націй від 12.12.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c57#Text.
3. Клименко О. З. Різновиди співпраці українських бібліотек в інформаційному суспільстві. *Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2016. Вип. 44. С. 7–19.
4. Клименко О. Сучасні виклики та завдання бібліотек в умовах цифровізації. *Бібліотечний вісник*. 2020. № 6. С. 44–47.

5. Колесникова Т. Кластер як нова регіональна модель інтеграції бібліотек ВНЗ України: концептуальні характеристики та умови реалізації. *Освіта регіону*. 2010. № 3. С. 181–188. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/433/4/Kolesnykova.pdf>.

6. Корнілова Є. О. Корпоративні технології у наукових бібліотеках. *Бібліотечний вісник*. 2007. № 4. С. 7–12.

7. Костирко Т. Концепти моделювання регіональної системи бібліотечно-інформаційних ресурсів вищих навчальних закладів. *Вісник Книжкової палати*. 2008. № 4. С. 17–19.

8. Лобановська І. Взаємодія освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: організаційний аспект. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 9. С. 16–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2014_9_6.

9. Мар'їна О. Ю. *Інформаційно-комунікаційна взаємодія як фактор розвитку регіональних бібліотечних систем* : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03. Харк. держ. акад. культури. Харків, 2011. 20 с.

10. Мар'їна О. Розвиток корпоративних бібліотечних проєктів в Україні. *Вісник Книжкової палати*. 2010. № 1. С. 22–25. URL: [vkr_2010_1_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2010_1_9) (1).pdf.

11. *Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року*. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html>.

12. *Про бібліотеки і бібліотечну справу* : Закон України від 27.01.1995 р. № 33/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.

13. *Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки* : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. |№ 695. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

14. *Про затвердження Положення про мережу освітянських бібліотек МОН України та АПН України* : Наказ МОН України та АПН України від 30.05.2003 р. № 334/31. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4_31290-03#Text.

15. *Про Національну доктрину розвитку освіти* : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>.

16. *Про Національну програму інформатизації* : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.

17. *Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року* : Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>.

18. *Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні* : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80/>.

19. *Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України»* : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 219-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.

20. Рогова П. Про концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. *Вісник Книжкової палати*. 2013. № 10. С. 8–11. URL: vkrp_2013_10_4.pdf.

21. Самчук Л. І., Лисиця Н. В. Розвиток кооперативної діяльності освітянських бібліотек України з формування електронних каталогів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 2 (28). URL: <https://www.journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/658/498>.

22. Статут Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (нова редакція) : Постанова Президії Національної академії педагогічних наук України від 19.03.2020 р. № 1-2/4-64. URL: http://dnrb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Statut_DNPB_2020.pdf.

23. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 рр. : Проект / Мін-во освіти і науки України. Київ, 2020. 71 с. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.

24. Шоробура І. М. Вітальне слово до учасників науково-практичного семінару. *Бібліотека в освітньому просторі*. Матеріали науково-практичного семінару «Корпоративна діяльність як засіб підвищення ефективності використання ресурсної бази бібліотек вишів та оптимізація бібліотечної праці : інформ. бюлетень для працівників б-к ДВНЗ Хмельницької області / редкол.: О. О. Мацей, С. А. Молчанова, О. О. Костюк ; гол ред. О. Б. Айвазян. Хмельницький : Хмельницький нац. ун-т, 2017. Вип. 23. С. 6–9. URL: <http://library.khnu.km.ua/wp-content/uploads/2019/02/buleten23.pdf>.

25. *Як ООН підтримує Цілі сталого розвитку в Україні*. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>.

26. Якуніна Н. В. Бібліотеки закладів вищої освіти: сучасні виклики. *Бібліотечний Меркурій*. 2019. Вип. 2 (22). С. 267–271.

References

1. Bakumenko, L. H. (2013). *Repozytarii bibliotek vyshchyykh navchalnykh zakladiv Ukrainy: pryntsypy orhanizatsii korporatyvnoi vzaïemodii* [Repositories of libraries of higher educational institutions of Ukraine: principles of organization

of corporate interaction]. (Extended abstract of PhD dissertation). Kharkiv. Derzh. Akad. Kultury, Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].

2. United Nations. (2003). *Deklaratsiia pryntsyipiv «Pobudova informatsiinoho suspilstva – hlobalne zavdannia u novomu tysiacholitti»*: Deklaratsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii vid 12.12.2003 [Declaration of Principles «Building an Information Society – A Global Challenge in the New Millennium»: United Nations Declaration of 12 December 2003]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c57#Text. [In Ukrainian].

3. Klymenko, O. (2016). Riznovydy spivpratsi ukrainskykh bibliotek v informatsinomu suspilstvi [Varieties of cooperation of Ukrainian libraries in the information society]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 44, 7-19. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/npbuimviv_2016_44_3. [In Ukrainian].

4. Klymenko, O. (2020). Suchasni vyklyky ta zavdannia bibliotek v umovakh tsyfrovizatsii [Modern challenges and tasks of libraries in the conditions of digitalization]. *Bibliotechnyi Visnyk*, 6, 44-47. Retrieved from http://bv.nbuv.gov.ua/doc/bv_2020_6_9. [In Ukrainian].

5. Kolesnykova, T. (2010). Klaster yak nova rehionalna model intehtratsii bibliotek VNZ Ukrainy: kontseptualni kharakterystyky ta umovy realizatsii [Cluster as a new regional model of integration of libraries of Ukrainian universities: conceptual characteristics and conditions of implementation]. *Osvita rehionu*, 3, 181-188. Retrieved from <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/433/4/Kolesnykova.pdf>. [In Ukrainian].

6. Kornilova, Ye. O. (2007). Korporatyvni tekhnolohii u naukovykh bibliotekakh [Corporate technologies in scientific libraries]. *Bibliotechnyi Visnyk*, 4, 7-12. [In Ukrainian].

7. Kostyrko, T. (2008). Kontsepty modeliuvannia rehionalnoi systemy bibliotechno-informatsiinykh resursiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Concepts of modeling the regional system of library and information resources of higher educational institutions]. *Visnyk Knyzhkovoï Palaty*, 4, 17-19. [In Ukrainian].

8. Lobanovska, I. (2014). Vzayemodiya osvityans'kykh bibliotek Ukrayiny u formuvanni intehtrovanoho haluzevoho informatsiynoho resursu: orhanizatsiynny aspekt [Interaction of educational libraries of Ukraine in the formation of an integrated industry information resource: organizational aspect]. *Visnyk Knyzhkovoï Palaty*, 9, 16-19. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2014_9_6. [In Ukrainian].

9. Mariina, O. Yu. (2011). *Informatsiino-komunikatsiina vzayemodiia yak faktor rozvytku rehionalnykh bibliotechnykh system* [Information-communication interaction as a factor of development of regional library systems]. (Extended abstract of PhD dissertation). Kharkiv. Derzh. Akad. Kultury, Kharkiv, Ukraine. [In Ukrainian].

10. Mariina, O. Yu. (2010). Rozvytok korporatyvnykh biblioteknykh proektiv v Ukraini [Development of corporate library projects in Ukraine]. *Visnyk Knyzhkovoї Palaty*, 1, 22-25. Retrieved from [vkp_2010_1_9 \(1\).pdf](#). [In Ukrainian].

11. United Nations Ukraine. (2018). Peretvorennia nashoho svitu: porjadok dennyy u sferi staloho rozvytku do 2030 roku [Transforming our world: an agenda for sustainable development until 2030]. Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html>. [In Ukrainian].

12. Verkhovna Rada Ukrainy (1995). *Pro biblioteku i bibliotechnu spravu: Zakon Ukrainy vid 27.01.1995 r. N 33/95-VR* [On Libraries and Library Affairs: Law of Ukraine of January 27, 1995 N 33/95-VR]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>. [In Ukrainian].

13. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020). *Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnogo rozvytku na 2021–2027 roky*: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 serpnia 2020 r. N 695 [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021–2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 5, 2020 N 695]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. [In Ukrainian].

14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2003). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro merezhu osvitianskykh bibliotek MON Ukrainy ta APN Ukrainy : Nakaz MON Ukrainy ta APN Ukrainy vid 30.05.2003 r. N 334/31* [On approval of the Regulations on the network of educational libraries of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine dated 30.05.2003 N 334/31]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4_31290-03#Text. [In Ukrainian].

15. Verkhovna Rada Ukrainy (2002). *Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17.04.2002 r. N 347/2002* [On the National Doctrine of Education Development: Decree of the President of Ukraine of April 17, 2002 N 347/2002]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>. [In Ukrainian].

16. Verkhovna Rada Ukrainy (1998). *Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsiyi : Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. N 74/98-VR* [On the National Informatization Program: Law of Ukraine of February 4, 1998 N 74/98-VR]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>. [In Ukrainian].

17. Verkhovna Rada Ukrainy (2013). *Pro Natsionalnu stratehiu rozvytku osvity v Ukrainy na period do 2021 roku* : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.06.20013 r. N 344/2013 [On the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the period up to 2021: Decree of the President of Ukraine of 25.06.20013 N 344/2013]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>. [In Ukrainian].

18. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013). *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini* : Rozporyadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.05.2013 r. N 386-r. [On approval of the Strategy for the development of the information society in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 15.05.2013 N 386-r.]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80//> [In Ukrainian].

19. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016). *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku bibliotechnoi spravy na period do 2025 roku «Yakisni zminy bibliotek dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy»*: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 bereznia 2016 r. N 219-r. [On approval of the Strategy for the development of librarianship for the period up to 2025 «Qualitative changes in libraries to ensure sustainable development of Ukraine»: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 23, 2016 N 219-r.]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>. [In Ukrainian].

20. Rohova, P. (2013). Pro kontseptsiiu stvorennia integrovanooho haluzevoho informatsiinoho resursu na bazi Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho [On the concept of creating an integrated industry information resource on the basis of the V. O. Sukhomlinsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine]. *Visnyk Knyzhkovoi Palaty*, 10, 8-11. Retrieved from vcp_2013_10_4.pdf. [In Ukrainian].

21. Samchuk, L. I., & Lysytsia, N. V. (2012). Rozvytok kooperatyvnoi diyalnosti osvitiivskykh bibliotek Ukrainy z formuvannia elektronnykh katalogiv [Development of cooperative activity of educational libraries of Ukraine on formation of electronic catalogs. Information technologies and teaching aids]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia*, 2 (28). Retrieved from <https://www.journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/658/498>. [In Ukrainian].

22. National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. (2020). *Statut Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho (nova redaktsiia)*: Postanova Prezydiyi Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy vid 19.03.2020 r. N 1-2/4-64 [Statute of the V. O. Sukhomlinsky State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine (new edition): Resolution of the Presidium of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine dated 19.03.2020 N 1-2 / 4-64]. Retrieved from http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Statut_DNPB_2020.pdf. [In Ukrainian].

23. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Stratehia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 rr.*: Proiekt / Min-vo osvity i nauky Ukrainy [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2021–2031: Project / Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf. [In Ukrainian].

24. Shorobura, I. M. (2017). Vitalne slovo do uchashnykiv naukovo-praktychnoho seminaru. Biblioteka v osvithomu prostori. Materialy naukovo-praktychnoho

seminaru «Korporatyvna diyal'nist' yak zasib pidvyshchennya efektyvnosti vykorystannya resursnoyi bazy bibliotek vyshiv ta optymizatsiya bibliotechnoi pratsi [Welcome speech to the participants of the scientific-practical seminar. Library in the educational space. Proceedings of the scientific-practical seminar «Corporate activity as a means of improving the efficiency of the resource base of university libraries and optimization of library work]. (Matsei, O. O., Molchanova, S. A., & Kostiuk, O. O. (Eds.); O. B. Ayvazian (Editor in Chief) . *Inform. byuleten dlia pratsivnykiv b-k DVNZ Khmelnytskoi oblasti*, 23, 6-9. Khmelnytsky, Ukraine: Khmelnytskyi nats. un-t. Retrieved from <http://library.khnu.km.ua/wp-content/uploads/2019/02/buleten23.pdf>. [In Ukrainian].

25. United Nations Ukraine. (2018). *Yak OON pidtrymuie Tsili staloho rozvytku v Ukraini* [How the UN supports the Sustainable Development Goals in Ukraine]. Retrieved from <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>. [In Ukrainian].

26. Yakunina, N. V. (2019). Biblioteky zakladiv vyshchoi osvity: suchasni vyklyky [Libraries of institutions of higher education: modern challenges]. *Bibliotechnyi Merkurii – Library Mercury*, 2 (22), 267-271. Retrieved from [In Ukrainian].

UDC 330.341.2+378.014:02](477)

Iryna Cherniak,

ORCID 0000-0003-3890-6070,

Candidate of Sciences and Social Communications, Leading Research Associate,
Pereyaslav National Historical and Ethnographic Reserve,

8, Street Shevchenka, Pereyaslav, Kyiv region, 08400, Ukraine

e-mail: bakumenko13@i.ua

LIBRARIES OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

IN THE CONDITIONS OF REGIONAL POLICY

The purpose of the work is to determine the legislative basis for the activity of libraries of educational institutions in the conditions of regional policy. **The methodology of the article** was based on special research methods (comparative, retrospective) and general scientific (analysis, synthesis, generalization and analytical-synthetic processing of information). **The scientific novelty of the work** lies in the expansion of ideas about the regulatory and legal support of information and communication cooperation at the regional and interregional levels, the organization of sectoral and intersectoral cooperation of libraries with the use of new technologies. **Conclusions.** The study allows us to state that in the formation

of the information society and the formation of the knowledge society, the functions of libraries, their place in the scientific, educational and cultural infrastructure of society have undergone radical changes, reflected in the system of regulations at international and national levels. At the present stage, the Ukrainian state pays special attention to promoting the development potential of the scientific direction of higher education institutions based on assessing the dynamics of scientific, scientific-educational, scientific-technical and innovative levels, recognition of scientific achievements of higher education institutions, prospects of priority areas of scientific, technical and innovation activity.

Keywords: library, information space, knowledge society, integration, interaction.

Стаття надійшла до редакції 2.11.2020 р.